

289

AD CARDINALITIAM QVAESTIO MEDICA MATVTINIS EXCVTIENDA DISPTATIONIBVS. IN SCHOLIS

MEDICORVM, DIE IOVIS XVIII. MARTII, DISCEPTATORE D. IOHANNE DVRETO,
REGIS MEDICO, ET MEDICINÆ PROFESSORE.

An in alimento medicamentum optimum?

CVRATIONVM medicarum scopus vnus, affectus qui contra naturam in corpore insidet, depulsio: sed ei præire virium conseruatio debet. In hac alimenta principatim tenent: Illam, quo ad eius fieri potest, remedia explent. Ac quamuis nec remedium virtus, nec alimentum morbus postulat: tamen & à viribus remediis, & alimentis à morbo, modus statuitur. Continuò pisanà tota pleuriticum, crudo in morbo, suffocat: et si ea à morbo concedi potest, Malbecum aquosum, causi sanationem; illam quidem, si forte materia in ventriculo & icore hæreat, ab hemorrhagiâ; sin autem in venis & arterijs vniuersi corporis, a sudore venturam accelerat. Febricitantibus pisces carne, frixis iurulentis, haud paulò magis salubres. Contra, quos morbos cerebrum, naturâ frigidum atque humidum, multos ac varios profert, cuiusmodi sunt phlegma, cum omnibus, tum senibus, austro præsertim flante insanabilis, dysenteria, pituitosis crebra & contumax; In illis, auicularum assarum, quam clizarum, frequentior vsus eius permittitur.

NEC minor morborum more, & motu, Speciebus, temporibus distinctio. Nam peracutorum, si venenatos exceperis, parçissimum; longorum, liberaliorem victum esse decet. Tertianis putridis, a bile ortis, cuius ex causa, non æli, non numeri, tertio quoque die reuertuntur, exigua: quartanis, nunquam ne hyeme quidem, ac nec decrepitis, cum formidolosissime esse solent, exitiâlibus, ab atrabile quarto quoque die redeuntibus, copiosior: quotidianis denique, quæ in ventriculo focum habent, quæque a pituitâ neruos stomachi feriente, lipothymiam ac syncopem sæpenumero lethalem inducunt, illarum tenuissima decernitur nutritio. Et verò continuarum exactiones producunt alimenta etiam intermittentium eadem prolixiores accessiones imminuunt, quarum tamen initiis purgare quam alere tutius.

IAM VERÒ defectiones animi, balneæ tepidæ, obnoxii accerfunt. Stomachi & icoris, atque adeò omnis æli, detrectationem habet phlebotomiæ non mediocrem. Et grauidæ venâ sectâ abortiunt. Sed cum remedijs quibuscumque, noxia vel materia, vel qualitas amoueatur, in æliis præstantissima censentur ea, quæ cum temperamento, ipsam quoque substantiam renouant: vt non immodico vulgus, a febriculosorum cibis oia, iniuria autem Arnaldus consumpta quæ vocant carniū iura arceat. Cum verò inter æliis primas venâ sectio obtineat, eius non locum inedia subire, mensuram supplere attenuans diæta potest. Kaphartikâ genera multa, quorum omnium vis, non quidem a formâ quam cælestem esse negamus, sed a substantiæ totius proprietate, nec tamen absque intercedente cum eo quod repurgandum, & à quo repurgandum, similitudine manat. Itaque agaricus pituitam ipse quidem vndique, sed magis è Cerebro: rhubarbarum bilem è icore potius quam aliunde trahit. Singula in sua potestate certas vires habent insitas, quas cum natiuus noster calor exeruit, tum ipsæ per se, non naturæ præsidio operantur: euentu longè ab æliis dissimili, quorum virtutibus idem se calor induit, indutus in venenum agit.

PORÒ medicamentorum materiæ, non vna est nec simplex conditio, sed varia, variis proinde corporis partibus dicanda. Nam quibus ita naturâ comparatum est, vt, præ crassitie, interiores in venas subire nequeant, primâ periodo repurgandæ hærent, nec altius promanant in corpus: quæ verò mediocris coagmentationis, medium ambitum (qui quidem conuexo icoris, & lienis, magnarumque venarum, & artieriarum ductu circumscribitur) emundant: totam denique corporis habitudinem tenuitate permeant, acetum frigidum, sanguinis fluxionibus sedandis opportunum, hysteris importunum; petroselinum quod assumptrum, sudores & vrinas mouet, ex alto capite humores trahit & resoluit, lunaticis infensum: hyssopum tenues dissoluit, & crassos incidit, attenuat, & comminuit: atque adeò calida & frigida, acris & acida, omnem corporis compaginem collustrant.

ET SI autem quæ purgantia maximè blandiuntur, interdum nos alunt, interdumque in similem humorem degenerant: est tamen & his, multoque magis cæteris, non nihil quod naturæ vim adferat, cuius maleficam potestatem, partim benignioribus pharmacis, partim etiam alimentis emendare fas est. Hinc Hippocrates cessantia muliebricia, vini haustu tedacei de exitu sollicitauit: cuius exemplo neoterici, guaiacinum inter cætera miscuere, salubriter hi quidem, si vntu tantum sudorificis, ipsa sudorifica, atque etiâ diuretica, crassioris substantiæ cibis non confunderent. Epilepsia autè acuto morbo, & cum febre mortifero, etiâ infantibus graui & periculoso, si humoris interuentu præhendit, crassi & visci di, qui anticos fortè cerebri ventres obthurat, senna iusculis pinguioribus intrita succurrit: medetur autem in hiera elleborus ex hordeato conuenienter exhibitus. Hoc nempe cuneo melancholiæ hypochondriacæ, vt & pleuritidis inferæ, indissolubiles plerumque nodi fiunt; & vertigines senibus familiares, hyemi quam reliquis temporibus magis congruentes sistuntur. Enimuero ad ellebori vsus, corpora vberiore cibo prius humescere expedit: quo præeunte medicina hæc, ipsa per se admodum (quamquam scammonio minus) aspera & turbulenta, nullius tamen æliis impressa post se vestigia relinquit, sicque cum naturæ vires conferuet, & morbos simul oppugnet,

Est igitur in alimento medicamentum optimum.

PROPONEBAT MICHAEL TOVTAIN PARISINVS. ANNO DOMINI 1599.

